

Waarom meedoen aan aparte melkstroom?

De eerste ervaringen van Ben & Jerry's- melkveehouders uit de VS en Nederland

Geen hogere prijs en toch voordeel, dat ervaren de veehouders Robert Welhuis en José Kraak uit Wapse en Tina en Jason Burt uit Vermont. Ze leveren hun melk voor Ben & Jerry's-ijs. De één in Europa, de ander in de Verenigde Staten. Alice Booij noteert hun ervaringen met een gedifferentieerde melkstroom. Recent nog kondigde Campina plannen aan voor een speciale melkstroom.

Tina en Jason Burt, Vermont (VS):
'Koeien weiden is geen issue in de Verenigde Staten, ook niet voor ons'

We zijn in 1997 gaan boeren en hebben het bedrijf van de grond af opgebouwd. Al snel groeide de veestapel van ruim veertig naar tachtig koeien, wat betekende dat we ongelooflijk hard moesten werken. We hebben toen besloten verder uit te breiden zodat we personeel konden aannemen. Nu hebben we 240 koeien, een dag vrij in de week en kunnen we op vakantie. We zijn tweeënehalf jaar geleden benaderd om mee te doen met het duurzaamheidsprogramma van Ben & Jerry's. Natuurlijk gingen we daarop in, we pakken alles aan om ons bedrijf beter te maken. Meer verdienen levert het nauwelijks op, maar we proberen met de opgedane kennis wel de kosten te drukken. Met een checklist zijn we punten langsgelopen als energieverbruik, duurzaamheid, diervoorzorg en management. Het is een soort APK voor je hele bedrijfsvoering. Koeien weiden is geen issue in de VS en ook niet voor ons. We kunnen ze binnen veel be-

ter managen en verwennen. Als we de staldeuren openzetten gaan ze niet uit zichzelf naar buiten. Ze hebben het binnen veel te goed. We hebben in onze nieuwe stal een roostervloer. Dat komt hier heel weinig voor omdat het duurder is. Wij zouden het zo weer doen. Er zijn veel minder klauwproblemen omdat de klauwen droger blijven. De boxen zijn voorzien van een dikke rubbermat met een laag droog zaagsel. Liever hadden we een dik zandbed gehad, maar dat is een drama voor mestverwerkingmachines. We blijven zoeken naar oplossingen om toch ooit dat zandbed te maken. 'Het vermijden van BST is belangrijk voor Ben & Jerry's. We willen de koeien niet elke week injecteren. Omdat we geen BST gebruiken krijgen we 32 eurocent extra per honderd kilo melk. Met BST zouden we meer inkomen kunnen halen. De duurzaamheid van onze koeien heeft hier de hoogste prioriteit. De oudere koeien worden bij ons bijna "verpleegd", waardoor we de uitstoot beperken tot tien procent. Om dit te bereiken gebruiken we alleen stieren die makkelijke geboorten geven. Wat we door het Ben & Jerry's-project ook meer doen, is communiceren met onze omgeving. Als het oogsttijd is of we organiseren wat op het bedrijf, lichten we onze burenhierover in. We moeten toch proberen in harmonie met onze omgeving te leven.'

Robert Welhuis en José Kraak, Wapse:
'Rendement verbeteren met meer kennis'

In het voorjaar van 2003 vroeg onze melkwinningadviseur van Hoogwegt of we interesse hadden om onze melk af te leveren aan Ben & Jerry's. We pasten in de route en de planning om regelmatig verse melk te kunnen leveren aan de fabriek in Hellendoorn. Bovendien dachten ze dat wij wel openstonden voor iets nieuws. We hebben eigenlijk meteen ja gezegd, alhoewel we aanvankelijk wel wat gereserveerd waren. We hadden al gelezen dat Ben & Jerry's door Unilever was overgenomen en vroegen ons af of zo'n groot bedrijf er ook mee doorgaat als het even tegenzit. Inmiddels zijn we ervan overtuigd dat wij bij de Ben & Jerry's-filosofie horen. 'Het werd meteen duidelijk dat we niet meer betaald zouden krijgen voor de melk. Dat is door sommigen in de pers behoorlijk negatief belicht. Dat heeft ons geërgerd, want je moet af en toe eerst investeren in nieuwe ontwikkelingen. We worden beloond in de vorm van kennis en de onderwerpen mochten we zelf aandragen. Met de andere tien deelnemers aan Ben & Jerry's, die wij eigenlijk nauwelijks kenden, hebben we economie en dierenwelzijn als belangrijkste zaken genoemd. We hebben de papieren, ook financieel, open op tafel gelegd en erover gesproken met specialisten en onderzoekers. We hebben elkaar beoordeeld en uiteindelijk heeft elk bedrijf een verbeterplan opgesteld. Bij ons was vooral de klauwgezondheid een punt van aandacht. We hebben de ventilatie in de stal aangepast, hebben een mest-

robot gekocht en een klauwbekapbox om de dieren individueel te behandelen. Bovendien gaan we de 130 melkkoeien volgend jaar meer weiden. Dat is wel wat lastiger met onze melkrobot, maar we gaan het toch doen omdat het prettiger en gezonder voor de dieren is. 'Doordat we met het Ben & Jerry's project meedoen, zijn de resultaten op het bedrijf verbeterd. We zijn nog scherper gaan boeren, en daarnaast is ons zelfvertrouwen ook gegroeid. We voelen ons nu sterker en zelfverzekerder. Als we bijvoorbeeld een nieuwe voeradviseur op het erf krijgen die wat wil verkopen, bieden we beter weerwoord. Bovendien hebben we gewerkt aan ons ondernemerschap. We kijken vooruit en formuleren een strategie. 'We hebben het gevoel dat wij met Ben & Jerry's iets extra's leveren en dat zien we vooral als voordeel als bijvoorbeeld de quotering eraf gaat. Het bedrijf is weerbaarder. Het is ook een groot voordeel dat we meer betrokken zijn bij een product. We kunnen zeggen dat onze melk in dat ijsje zit. Afgelopen herfst zijn we met alle boeren naar Vermont geweest, de thuisbasis van Ben & Jerry's. Daarmee is de betrokkenheid alleen nog maar groter geworden. 'We zijn erg druk geweest met het verzamelen en analyseren van de cijfers. Op een gegeven moment waren we er elke twee weken een dag mee bezig. Dat ging ons toen ook wel wat tegenstaan. Uiteindelijk krijgen we een onkostenvergoeding van 3000 euro voor al het werk dat we ervoor deden. Er moet wel iets tegenover al die inspanningen staan. 'En dan kom je ook op het vervolg terecht. We zijn natuurlijk een keer uitgepraat over al die onderwerpen. Net als biologische bedrijven is het belangrijk dat je er een ideaal bij hebt, maar waardering in de vorm van een hogere melkprijs komt als toekomstige wens wel elke keer naar voren in de gesprekken. Dat moet er toch een keer van komen.'